

електронного документообігу, який дозволяє більш ефективно організувати роботу на підприємстві.

Література.

1. Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: навч. посіб. в 2-х ч., Ч. 1. / ХНТУСГ. Харків: Міськдрук, 2011. 190 с.
2. Чабанюк О.А. Організація документообігу як засіб удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів. *Фінанси, облік і аудит*. 2011. № 18. С. 386-391.

ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ВІД КРАДІЖОК ТА НЕСТАЧІ

*Романченко Ю.О., к.е.н., доцент,
Полтавська державна аграрна академія*

Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається шляхом проведення незалежної оцінки, що визначено Порядком визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей № 116 [3].

Відповідно до ст. 3 Закону про оцінку майна [4], незалежна оцінка майна – це оцінка майна та майнових прав, що проведена суб'єктом оціночної діяльності. Це фактично означає, що підприємство не може самостійно проводити оцінку збитків, а тому має звернутися до професіонала – оцінювача, уклавши з ним відповідний договір і сплативши його послуги. Вимоги до договору про оцінку майна можна знайти в ст. 11 Закону про оцінку.

За результатами роботи підприємству буде надано звіт про оцінку майна, який містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки майна відповідно до договору. Звіт повинен бути підписаний оцінювачами, які безпосередньо проводили оцінку майна, а також скріплений печаткою та підписом керівника суб'єкта оціночної діяльності (ст. 12 Закону про оцінку).

Методика оцінки майна № 1891 [1] застосовується для визначення розміру збитків, які спричинили нанесення майнової шкоди державі, територіальній громаді або суб'єкту

господарювання з державною (комунальною) часткою в статутному (складеному) капіталі, проте може бути орієнтиром і для визначення збитків приватними підприємствами

Після розрахованих оцінювачем збитків, можливі два варіанти подій:

- якщо винуватець згоден з розміром збитків – тоді він відшкодовує завдані збитки на розрахунковий рахунок або в касу підприємства;

- якщо винуватець не згоден з розрахованим розміром збитків – в цьому випадку підприємство повинне вирішити дане питання в судовому порядку. Відшкодування збитку в цьому випадку буде за рішенням суду.

Вартість матеріальних цінностей, за якими виявлено нестачу, в бухгалтерському обліку доцільно відобразити за дебетом рахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» (якщо винна особа не встановлена) або за дебетом рахунку 977 «Інші витрати діяльності» (якщо дана особа виявили) та за кредитом рахунку 20 (22, 28, 10) [2]. Якщо списують основні засоби, то перед вказаною кореспонденцією варто списати суму зносу за дебетом рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» і кредитом рахунку 10 «Основні засоби».

Якщо списують нестачі товарів, які враховують за цінами продажу, їх первісну вартість списують проводкою : дебет 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» і кредит 282 «Товари в торгівлі», а суму націнки – за дебетом 285 «Торгова націнка» і кредитом 282 «Товари в торгівлі».

До встановлення винних осіб вартість недорахованих основних засобів та запасів (понад норми природного убутку) відображають за дебетом 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей». Там їх враховують до встановлення винної особи або до закінчення терміну позовної давності в 3 роки відповідно до загального правила.

Як тільки знайдуть винуватця, то варто провести відобразити це за дебетом рахунку 375 «Розрахунки по відшкодуванню завданих збитків» та кредитом рахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» (на суму, що підлягає відшкодуванню винною особою).

Що стосується послуг незалежного оцінювача, то їх

вартість слід враховувати на тих рахунках витрат, на які ставилася безпосередньо вартість втрачених матеріальних цінностей (основних засобів, запасів) – дебет 947 або 977 «Інші витрати діяльності» та кредит 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» (685 «Розрахунки з різними кредиторами»).

Згідно п. 10 Порядку № 116, після покриття збитків залишок коштів перераховується до державного бюджету, що доцільно відобразити за дебетом рахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» та кредитом рахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» (на різницю між сумою загальних збитків і прямих збитків).

Податківці вважали, що сума, яка що перевищує балансову вартість втраченого об'єкта, підлягає перерахуванню до бюджету. Трактуювання, що в бюджет необхідно перерахувати різницю між сумою збитків і балансовою вартістю втраченого основного засобу, здається невірною та такою, яка не відповідає вимогам нинішніх п. п. 2 і 10 Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [3], оскільки завдяки їм збитками підприємства і є якраз сума, розрахована незалежним оцінювачем, яка враховує вартість відновлення втраченого, а не залишкова вартість основного засобу.

Література.

1. Методика оцінки майна : затв. постановою КМУ від 10.12.2003 р. № 1891. *Законодавство України*. URL : <http://www.nau.kiev.ua>.

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291 *Законодавство України*. URL : <http://www.nau.kiev.ua>.

3. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей : затв. постановою КМУ від 22.01.1996 р. № 116. *Законодавство України*. URL : <http://www.nau.kiev.ua>.

4. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III *Верховна Рада України*. URL : <http://www.rada.gov.ua>